

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача

Третій рівень (доктор філософії)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 1 від 30.08.2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача
Викладач (-і)	Завгородня Тетяна Костянтинівна
Контактний телефон викладача	(050)6879278
E-mail викладача	tetiana.zavgorodnia@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи

2. Анотація до курсу

Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі педагогіки та психології вищої школи, їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, ознайомлення зі структурою й основними показниками сформованості педагогічної майстерності викладача, отримання знань, умінь та навичок в організації та проведенні освітнього процесу, формування зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності випускників до трудової діяльності.

3. Мета та цілі курсу

Мета: забезпечити опанування студентами магістратури основами історії та теорії вищої освіти, дидактики вищої школи та концептуальних засад виховання студентської молоді для підготовки їх до викладацької діяльності у ЗВО, формування відповідних професійних знань та набуття педагогічного досвіду, основ педагогічної майстерності.

Завдання:

- ознайомити магістрантів з основами науки, історією та дидактикою вищої школи;
- розглянути шляхи розвитку вищої освіти в Україні та за її межами, концептуальні моделі університетської освіти, з'ясувати сутність ідеї університету як інноваційного закладу;
- навчити організовувати навчально-виховний процес у вищій школі, налагоджувати взаємодію на засадах глибокої поваги до студентів, застосовуючи сучасні технології, методи, форми, засоби навчання і виховання;
- ознайомити зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми;
- підготувати до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО;
- розкрити структуру педагогічної майстерності викладача, основні шляхи її вдосконалення, зробивши наголос на ролі та методах професійного самовдосконалення викладача вищої школи.

4. Результати навчання (компетентності)

Знати:

- сучасні теоретичні засади педагогічної діяльності у закладах вищої освіти;
- методи науково-педагогічних досліджень у вищій школі;
- сутність, структуру та особливості процесу навчання у вищій школі;
- сучасні моделі, організаційно-методичні форми навчання і виховання студентів;
- базові ціннісні орієнтації педагога;
- особливості управління закладом вищої освіти;
- вимоги до викладача ЗВО.

Уміти:

- визначати, планувати структуру змісту навчального заняття;
- організовувати виховну роботу в академгрупі;
- застосовувати методи науково-педагогічного дослідження;
- розвивати мотивацію студентів до змісту навчального матеріалу;
- використовувати інтерактивні методи, тренінгові технології навчально-пізнавальної діяльності;
- самостійно проводити лекційні, семінарсько-практичні заняття, виховні заходи;
- діагностувати рівень особистісних якостей викладача;
- визначати рівень педагогічної майстерності та складати план професійного самовдосконалення.
- свідомо керувати власною невербальною поведінкою у процесі спілкування зі студентами;
- аналізувати різноманітні педагогічні ситуації у вищій школі та приймати доцільні рішення.

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			58		
семінарські заняття / <u>практичні</u> / лабораторні			20		
самостійна робота			102		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / Вибірковий		
I	011 Освітні, педагогічні науки	перший	Нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма Заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема1. Вища освіта як важлива складова структури освіти.	Лекція	1,2,3,14,15,45,77 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
Тема 2. Вища освіта України в контексті вищої освіти в світі.	Лекція /дискусія	1,22-29,35,49,53-60 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
Тема 3.Педагогіка вищої школи як наука і методи науково-педагогічного дослідження	Практичне заняття	1-10, 25-30,37,45,56-69,72 та ін.;	Опрацювати текст лекції, визначені		Протягом семестру

		інтернет-ресурси	джерела (2год)		
Тема 4. Розвиток університетської освіти в Україні	Лекція	1-15,22-28,31-40 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
Змістовий	модуль 2.	Процес	навчання	у вищій	школі
Тема 5. Процес навчання у вищій школі. Сучасні дидактичні концепції освіти.	Лекція	1-20, 23, 37,40-57 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
Тема 6. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі	Лекція	19,30,38,39 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
Змістовий	модуль 3.	Основи виховання	студентської молоді	й управління	вищою школою

Тема 7. Сутність, мета, завдання, закономірності та принципи виховання молоді. Національне і громадянське виховання майбутніх фахівців.	Лекція	21,40,43,44,46, 48, 55 та ін; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)	Протягом семестру
Тема 8. Основи педагогічного менеджменту системі вищої освіти. Педагогічна майстерність викладача.	Лекція	12,16,21,43,44,46,65 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)	Протягом семестру
Тема 9. Характеристика основних складових педагогічної майстерності викладача. Тема 10. Самовдосконалення викладача.	Практичне заняття	1-18,54 та ін; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)	Протягом семестру
Разом за змістовим модулем 3				
6. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	100 балів			
Вимоги до письмової	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань			

роботи	
Практичні заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до заліку – 50балів

7. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2

8. Рекомендована література

1. Конституція України. – К., 1996.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 2014 р. Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. [електронний ресурс]: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
3. Закон України «Про освіту» від 25.03.1996 р. // Голос України, 1996. – 25 квітня
4. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти / Інформаційний збірник наказів МОН України. – 1996. – № 13.
5. Концепція національного виховання // Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 3-10.
6. Концепція громадянського виховання // Освіта України. – 2000, 9 серпня.
7. Національна доктрина розвитку освіти (затверджена Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002) // Освіта України. – 2002, 23 квітня.
8. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник / А.М.Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 557 с.
9. Белова Л.О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики: Навч. посіб. / Л.О.Белова. – Х.: Вид-во НУА, 2004. – 264 с.
10. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача: Навч. посіб. / Н.Ю.Бутенко. – К.: КНЕУ, 2005. – 336 с.
11. Виховна робота зі студентською молоддю: Навч. посіб. / За заг. ред. Т.Ю.Осипової. – Одеса: Фенікс, 2006. – 288 с.
12. Вища освіта в Україні: Навч. посіб. / За ред.. В.Г.Кременя, С.М.Ніколаєнка. – К.: Знання, 2005. – 327 с.
13. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Метод. посібн. // С.С.Вітвицька. – К.: ЦНЛ, 2003. – 316 с.
14. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник // С.С.Вітвицька. – К.: ЦНЛ, 2006. – 384 с.
15. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навч. посіб. // С.С.Вітвицька. – К.: ЦНЛ, 2005. – 396 с.
16. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С.Гончаренко. —К., 997. —С. 257.
17. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: Вступ до спеціальності: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2005. – 224 с.

18. Декларація принципів толерантності //Педагогіка толерантності. —1999. —№ 3—4. —С. 175.
19. Дичківський І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. / І.М.Дичківський. — К.: Академвидав, 2004. — 334 с.
20. Довга Тетяна. Імідж сучасного вчителя: Навчально – методичний посібник/ Т.Я.Довга. – 2-ге вид.,перероб. І доп. – Кіровоград: ПП «Ексклюзив –Систем», 2015. – 146 с.
21. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В.Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
22. Золотухина С.Т. и др. Контроль учебно – познавательной деятельности студентов (историко – педагогически аспект): Монография / С.Т. Золотухина, В.И. Лозовая., О.Д. Пташный.- Х.:Изд-во Вировець А.П. Издательская группа «Апостроф», 2012.- 288 с..
23. Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. —К., 2003. —№ 20. —С. 3.
24. Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи: Посіб. для магістрів / Л.В.Кнодель. – К.: Вид-во Паливода А.В., 2008. – 136 с.
25. Коротяєв Б.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / Б.І.Коротяєв. – К.: НМК ВО, 1990. – 176 с. ...
26. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / А.І.Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 48 с.
27. Макаренко А. С. Методика виховної роботи / А.С.Макаренко. —К., 1990. —С. 120.
28. Макаренко А.С. Методика организации воспитательного процесса // Пед. сочинения: В 8-ми т. –Т1. -М., 1983. -С.323.
29. Макаренко А. С. Педагогічна поема // Твори: В 7 т. —К., 1953. —Т. 1.
30. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб. / За ред.. С.У.Гончаренка, П.М.Олійника. – К.: Вища школа. – 323 с.(1)
31. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ.навч.закл.юрид.спец. Видання третє, стереотипне / Н.П.Осипова, Д.Воднік, Г.П.Клімова [та ін.] ; за ред. Н.П.Осипової. –Х. : Одіссея, 2007. –144с.
32. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / В.Л.Ортинський. – К.: ЦУЛ, 2009. – 427 с.
33. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / За ред. З.Н.Курлянд. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
34. Педагогічна майстерність /за ред. І.А.Зязюна. —К., Вища школа, 1997. —349с.
35. Педагогічна майстерність: Підручник/ І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос [та ін.] ; за ред. І.А.Зязюна. –3-тє вид., допов. і переробл. –К.: СПД Богданова А.М., 2008. –376 с.
36. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб. / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К.: 2003. – 116 с.
37. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посіб. / П.І.Сікорський. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 127 с.
38. Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: Навч. посіб. / О.Січкарук. – К.: Тансоа, 2006. – 88 с.
39. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. / З.І.Слєпкань. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.

40. Соловей М.І. Виховна система у вищому навчальному закладі: Навч. посіб. / М.І.Соловей. – К.: Ленвіт, 2003. – 257 с.
41. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
42. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / М.М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2010. – 456 с.

13. Допоміжна

43. Аграшенков А. Психология на каждый день. оветы, рекомендации, тесты / А.Аграшенков. -М., Вече, 1997. —480с.
44. Артемчук Г.І. Вища школа України: реальність і тенденції розвитку: Монографія / Г.І.Артемчук. – К.: Ленвіт, 2004. – 176 с.
45. Вища освіта в Україні: Нормативно-правове регулювання: у 3 томах / За ред. Степка М.Ф., Горбунової Л.М. – К.: Форум, 2007. – 1798 с
46. Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді: Монографія / Авт. кол, за ред. М.Михальченка. – К.: Пед. думка, 2010. – 312 с.
47. Волков Г.И. Лекция и лекторское мастерство. Методическая разработка для преподавателей/ Г.ИВолков. –К. : Из-во УСХА, 1984. –60 с.
48. Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры // Вестник высшей школы. Alma mater, 1999. – № 3. – С. 29-35.
49. Гавакова Т.И. Внушение в педагогическом процессе //Основы едагогического мастерства: Учеб. пособие/ Под ред. И.А. Зязюна. —К., 1987. —С. 78.
50. Гавакова Т.И. Воображение учителя // Основы пед. мастерства: Метод, екомендации к практическим занятиям для студентов Пкурса. —Полтава, 1982. -С. 23-27.
51. Горальський Анджей. Правила тренінгу творчості/ Анджей Горальський. —Львів, ВНТЛ, 1998. —52с. Добрович А. Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения: нига ля учителя и родителей /А.Б. Добрович. —М., 1987. —С. 69.
52. Зимняя И. А. Психологические вопросы лекционной пропаганды. Основы екторского мастерства / Зимняя И.А. —М., 1978. — С. 74.
53. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Упоряд. О.О.Любар; за ред. В.Г.Кременя. – К.: Знання, 2003. – С. 615-759.

54. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении: Книга для учителя / А. Кан-Калик. -М.: Просвещение, 1987. —С. 97—100.
55. Кан-Калик В. А., Никандров Н. Д. Педагогическое творчество / В.А.Кан-Калик, Н.Д.Никандров. —М., 1990. —С. 16.
56. Карнегі Д. Як завоювати друзів та впливати на людей:пер. з англ./заг.ред. Зінченко В.П., Жукова Ю.М. —М., Прогресс, 1994. —704с.
57. Корнелиус Х., Фейр Ш. Выиграть может каждый / Х.Корнелиус, Ш.Фейр. —М., 1992. —С. 18—32.
58. Корсак К.В. Світова вища освіта: Порівняння і визначення закордонних кваліфікацій і дипломів: Монографія / К.В. Корсак. — К.: МАУП-МКА, 1997. — 208 с.
59. Леви В. Л. Охота за мыслью / В.Л.Леви. —М.: Знание, 1977. —С. 296.
60. Леви В.Л. Искусство быть другим. —М., 1981. —С. 88—92.
61. Лозанов Г.К. Проблемы суггестологии / Г.К.Лозанов. —София, 1973. —С. 55—70, 92—95.
62. Маркова А. К. Психология труда учителя / А.К.Маркова. —М., 1993. —191 с.
63. Мистецтво бути викладачем: Практ. посіб. / За ред. О.І.Сидоренка. — К.: НМЦ «Консорціум», 2003. — 144 с.
64. Моделирование педагогических ситуаций /Под ред. Ю.Н.Кулюткина, Г. С.Сухобской. —М., 1981.-С. 16.- 32.
65. Модестова Т. Самостійна робота як складова педагогічної підготовки студентів магістратури / Т.Модестова // Вища школа. — 2012. — № 2. — С. 80-86.
66. Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: Довідник для студентів / І.В.Мороз. — К.: Освіта України, 2005. — 80 с.
67. Мышление учителя / Под ред. Ю. Н. Кулюткина, Г. С. Сухобской. —М., 1990. —С.11.Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть / В.Андрущенко // Вища освіта України. — 2001. — № 1. — С. 11-17.
68. Основы педагогического мастерства: Учеб. пособие / И.А.Зязюн, И.Ф.Кривонос, Н.Н.,Тарасевич и др.; Под ред. И.А. Зязюна. —М.: Просвещение, 1989. —302 с.
69. Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: Колект. моногр. / За заг. ред. В.Андрущенко, В.Лугового. — К.: Пед. думка, 2008. —256 с.
70. Педагогічний словник/ За ред.. Ярмаченка М.Д. — К.: Педагогічна думка, 2001, - С. 300.
71. Пиз Аллан. Язык телодвижений. Как читать мысли других по их жестам / Аллан Пиз. —Санкт-Петербург, Издательский дом Гутенберг, 1997. —248с.
72. Психология личности: Тесты, опросники, методики. —М., 1995. —С. 187—202.
73. Психологічний словник / За ред. В. І. Войтка. — К., 1982. — С. 125.

74. Синиця І. О. Педагогічний такт і майстерність учителя. — К., 1981. Скотт Д. Г. Конфликты, пути их преодоления. — К., 1991. — С. 115-130.
75. Станиславский К. С. Работа актера над собой // Собр. соч.: В 8 т. — Т. 2. — С. 57—60, С. 122, С. 108—113.
76. Сухомлинський В. О. Лист про педагогічну етику / В.О.Сухомлинський // Вибр. твори: В 5 т. — Т. 5. — С.591 —600.
77. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві / В.О.Сухомлинський // Вибр. Твори: В 5т. — Т. 2. — С. 421.
78. Сучасна вища школа: психолого-педагогічний аспект: Монографія / За ред.. Н.Г.Ничкало. — К., 1999. — 296 с.
79. Таранов П.С. Приемы влияния на людей / П.С. Таранов. — М., Агенство "ФАИР", 1997. — 608с.
80. Таранов П.С. Секреты поведения людей / П.С.Таранов. — Симферополь, Таврия, 1997. — 544с.
81. Уайтсайд Роберт О чем говорят лица / Роберт Уайтсайд. — Санкт-Петербург, Питер, 1997. — 152с.
82. Хараш А. У. Межличностный контакт как исходное понятие психологии устной пропаганды // Вопр. психологии. — 1977. — No 4. — С. 58.- 60.
83. Шварц И.Е. Внушение в педагогическом процессе / И.В.Шварц. — Пермь, 1971. — С. 153.

14. Інформаційні ресурси

83. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти України» (редакція від 4.07. 2005 р.) // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1013/2005>
84. Наказ МОН України від 20.10.2004 р. № 812 «Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу» // www.mon.gov.ua/images/files/osvita/Evrouintehraciya/mon_812.doc
85. Наказ МОН України від 29.07.2005 р. № 454 «Про заходи МОН України по реалізації Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» // <http://uazakon.com/document/fpart41/idx41955.htm>

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.
2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.

Викладач д.пед.н., професор Завгородня Т.К.

